

|| جمعیت علمیہ اسلامیہ نک ناشر افکاریدر ||

مدیر مسئول
مکتب قصاۃ معلمین
کلیسی
منیر

سر محرر :
فاتح مجیز درسعاملین
توقادلی
مصطفی صبری

صاحب امتیاز :
فاتح مجیز درسعاملین
نصوح افندی زاده
مصطفی عاصم

مندرجات

قسم تاریخی	محمد توفیق	موعظه
طاهر المولوی	۸ . شکری	واعظانر حقنده
منفرقه	محمد عاطف	مدنیت شریعہ
قونیہ دن تاغراف	محمد توفیق	سورۃ یوسف دہ کی سیاست
	احمد شکری	دردلریمز
	حاررہ و. یح. اسماعیل	آفریقاده اسلامیت
	محمد منیف	بوسنہ دن مکتوب
	ح . سعدی	اسلام عالمندہ

اعلان

نسخہ سی ۱ غروش

آبونہ اجرنی (بوستہ اجرنیلہ برابردر)

مالک اجنبہ ایچون :
۱۳۰۰ فرانق
» ۶,۵۰

استانبول وولایات ایچون :
بر سنہ لکی ۵۰ غروش
آئی ایلی ۲۵ »

درج اولنیمان اوراق اعاده ایدلنر

قارنلر مزہ

اکثر مقالاتہ آیات کریمہ واحادیث نبویہ درج ایدلش بولندینی نظر اعتبارہ آلنہ رق رعایتسز لکده بولنلعماسی رجا اولنور .

مطبعہ [توسیع طباعت] باب عالی قارشو سنده عدلیہ خانی نومرو ۱۹۹

بتون مراسمك حكمنجه اولان محروميتارده تعديل و تسويه ايتك قدر حكمت واسع و فطره شامل برغايه بديعه نك بشقه بر صورتله حصولي امكان خارجنده در يالكتر صبا مك ذات و زمان حسيه اولان موقعي دوشونك دين اسلام ايجون حجت قاطعه ازليت و ابديتدر .

بو پرهز كي شهره دكلده مواسمه تخصييص اولمش اولسه ايدي عبوديتدن زياده منافع دنويهيه موافقت شابه سندن ازاده اوله ماز ايدي .
مواسم سنه شمسيه نك فضولندن عبارت اولوب لايتير اولسي جهتيله مواسمه مخصوص اولان عباداتك الحآت طبيعيه آثاري اولسي دها زياده عقله ملايم كالير نته كيمده اوله در . بناء على ذلك آيت جليله ربانيه نك مفاد عاليه دها يك جوق معاليات مهمه ايله مالي ايسه ده عجز بيان بو قدرله اكتفايه اجبار ايلدي مابعدني ارباب فضلهر اراقو .
رز (فسبحان الله رب العالمين) .

قسطونيه : صوفي زاده

محمد توفيق

واعظلرمز حقه بر قاج سوز . . .

حلوليله كافه مؤميني دلشاد ايدن اشبو رمضان مبار كده ده ، تعامل وجهله بر جوق جوامع شريفه ده خواجه افنديلرمز طرفندن موعظه لر و بر لكده در .

اهل اسلامك اعتقادات و علوم دينيه اولان احتياجات فكريله ري تسكين خصوصنده بك زياده يارديمي طوقونان بو تعامل ، تقدير مزا اولوب سنه نك يالكتر بر آينده جرياني دكل بلكه شهر سائرهنده تشميل ايدلسي مخي اولنور .
رمضان شريفده بتون مكلفين اسلامك صائم بوانه ورق هر دورلو عوائق دنويه دن ازاده اولسي حسيه ا كثر اوقاتك جوامع شريفه ده تلاوت قرآن و عبادات ايله كچيرلسي اهالي اسلاميه اوامر و نواهي الهيي تبليغ ايجون قاجيرلسي جائز اوليان فرصتدر ، ايشته بونك ايجوندر كه

اجراي وعظ و نصيحت خصوصنه بو شهر مبار كده دها زياده اعتنا ايدلمش ، ا كثر بلده لره بر جوق واعظ افنديلر اهاليه تلفيقنات دينيه ده بوانه ورق بوسورته ملكنده محافظه سي لازمك خوش بر اعتياد . بر تعاملدر .

بن بر قاج سندن بري واعظ افنديلر كرسيلر او كنده ديز چوكش ، بر جوق مواعظ دينيه ني جان قولاييله ديكله مش ، اوراده سويله نن سوزلر ك ، ايدلين تلفيقناتك سامعين اوزرنده ناصل بر تأثير اجرا ايتديكني كورمش اولديمندن بو مقاله ده وعظ حقه ده عاجزانه بر قاج سوز سويلك ، واعظ افنديلردن بعض رجاليه ده بولنق ايترم .
فكر بجه واعظ اوله جق كيمسه لر شرائط انيه رعائيت ايتميدرلر .

۱ — تأثيري سوز سويلك .

۲ — وعظ ايدمده چكي بجه تعلق ايدن بتون مسأله واقف بولنق .

۳ — كنديسي ديكله كن خلقك مزاجني . سويه سي آكلار بوب او كا كوره وعظ ايلك .

۴ — قصه كولكدن نمكن مرتبه اجتناب ايدمده رك اسرائيليات و خرافات ايله اغراشامق .

عجبا واعظ افنديلر بو شرطله نه درجهيه قدر رعايت ايدسيورلر ؟ في الحقيقه عالم ، فقيه ، نطوق بعض خواجهلر ك ايفاي وعظ و نصيحت ايتديكاري كوريليرسه ده بر جوق كرسيلر ك واعظلكك شرائطي تماماً حائز اوليانلر طرفندن اشتغال ايدلبيكي انكار اولنه ماز . اورو باليرلر ك بر جوق فداكارلقترا اختياريله ممالك اسلاميه ميسيونرلر كونده رك خريستيانلغك نشرينه وار قوتلريله چالشدقاري بر سرده ده : مهارت اقتناعيه و قوه نطقيه ني حائز بر جوق علماي اسلامك لايقدانه حركت ايدمده رك ، بر مسئله دينيه ني او كرنل ايجون كرسيلر او كنده ساغرلجه ديز چوكوب اوطوران عوام مسلميني حقايق اسلاميه واقف اوليان بعض كيمسه لك الهه بر اقمي جدا شابان ناسفدر .

ایسته‌رک وعظ‌لرینک درتده اوچنی آیات کریمه واحادیث شریفه‌ایله یکیشدرلر . حالبوکه زده‌خواس ، کندیلرینی اوله برلرده دیز چوکمکن مستغنی عد ایتدکاری ایچون کرسیر اطرافنده تجمع ایدنلریالکن عوام اولوب بونلرک ایسه سوبه‌فکرلری اودرجه یوکسک اولماق طولایسیله خواجه‌افندی‌نک ذکر و ایراد ایتدیکی یوزلرجه آیات واحادیث اراسنده شاشروب قالملی طبیعیدر .

افادآمدن وعظله آیت وحدیت نامنه برشی سولنلمه . منی ایسته‌دیکم اکلاشیمسون . ذاتاً وعظ بر آیت کریمه ویا بر حدیث شریفی شرح ایتک ، اونک نیچون نازل اولدیغنی ، فقهای کرامک اولردن نه کی احکام استنباط ایتدیکی اکلامقند عبارتدر . بـم سوبک ایسته . دیکم واعظ‌لرمنک ، دیکه‌ینلرک سوبه عرفانلرینک نقصان اولدیغنی نظر دقته الهق اچق سوبیلری و ممکن مرتبه عدد اعتبارله فضله آیت وحدیت سوبیلکدن فراغت ایتلر . ینک ازومیدر . بناء علیه وعظادن مقصود اصلی اولان تأثیرات حسنیه سامعین اوزرینده حصوله کتیرمک ایسته‌ین واعظین کرامتک شرائط انقهنک اوچنجیسی تشکیل ایدن وخالق سوبه‌سنه کوره سوز سوبیلکدن عبارت اولان شرطه رعایت ایتلری درجه وجوده‌در .

خرافات و مصالردن توفی مسئله‌سنه کلاجه : معلومدرکه بعض موعظه کتابلارمزده آیت وحدیه مستند اولمیان بر طاقم قصه‌لر ، مصالح واردرکه بوکی اسرائیلیاتی محتوی کتابلره وعظ کتابی دیمک بیوک بر اثر حقاقت وجهالتدر . وعظ اثنا‌سنده عصر سعادتده ودها صوکره‌لری وقوعبولش بعض حادثاتی حکایه طرزنده اکلامق تنویر مسئله‌یه مدار اولق اعتبارله فایدلی ایسه‌ده اصلی اولمیان ، قدیم یونانلرک خرافات واساطیرندن فرقی اولمیان بعض مصالحی احکام دینیه ایله توفیقنه چالیشمق شریعته قارشو دهشتلی برخیا‌تدر .

واعظ‌لرمن احکام شرعیه‌منک علونینی اکلامتی ایچون

اوت . . ، بنینه تکرار ایدیم که بر چوق واعظ افندیلر دهمین صایدیم شرائط رعایت ایتمکسزین اجرای وعظ ونصیحت ایدیورلر . مثلاً ایدیان وعظک تأثیرینی محافظه ایتک ، سوزلری جسدیدن آیرمامغه چالیشمق لازمکیرکن اودرجه عامیانه برطاقم کلهل صرف ایدرلر که انسان حقیقه حیرت ایدر .

بومثللو واعظ‌لر خلقی منهدن صوغوتق ، اوامر الهیه به یاقلاشدریمق مقصدیه احکام دینیه به یک اوقددر رعایت ایتمیلر حقدده اودرجه چیرکین صفتلر استعمال ایدرلر ، اوکیلرک ابدیاً خسرا‌نده اولدقاری اویله قطعی بر افاد ایله بیان ایدرلر که بودرلو موعظ‌لر سامعینده بر عکسی تأثیر یاهرق ذاتاً مبالغات دینیه‌سی ضعیف اولان کیمسلر بتون بتون یأسه دوشرلر . خلقه کندنی بکندریمک ایسته‌ین بعض واعظ افندیلرمن اغزیه کافی سوبیلکدن او قدر چکنمورلرکه بونلردن بریسنک ، منهدن اجتناب ایتمه‌ین ، اوامر الهیه رعایت ایتمه‌ین کیمسلرک توبه واستغفارلرینکده اترق جناب‌حق طرفندن قبول اولتمیه جغنی اونلرک ابدیاً نارجهنمده یانه‌جقلری سوبیلدیکی حالده بر ایکی دقیقه صوکره « غفور ورحیم اولان جناب لایزال مغفرت طلب ایدن هر مؤمنک کناهلرینی عفو ایدر » دیه‌رک بیوک تناقضه دوشدیکنی کوردم وفوق‌العاده متأثر اولدم . شیمیدی‌قدرکی مسرو‌آمدن بعض واعظ‌لرمنک آتق البیان شرائطک برنجیسنه رعایت ایتدکاری اکلاشیلورکه موعظ‌لرک تأثیرسز قالماسی انتاج ایدن بوقصورک بران اول تصحیحی منی اولنور .

کلهلم دیگر بر جهته : اجرای وعظ ونصیحت ایدن ذواتک کندیلرین دیکله‌ین خلقک سوبه‌سنی کشف‌ایده‌رک اونلرک اکلایه بیه‌جکاری اچق برلبان ایله سوبیلری لازمدر .

بو ، ایکی کره ایکی درت ایدرجه‌سنه ثابت ایشل برحقیقت ایکن بعض واعظ‌افندیلرمن معلوما‌تفر وشلق ایتک

(فلان حسن الخلق والخلق) دینور (ظاهر و باطنی حسن در) دیکدرکه (خلق) ایله صورت ظاهره (خلق) ایله ده صورت باطنه مراد اولنور . چونکه انسانک مرکب اولدینی جسد ایله روحدن هر رینک صورت جمیله ویا قیجهمی واردر .

ایشته مطلقا خلق : نفس و روحک صورت راسخه سندن عیارندرکه فکر رؤیت و تأمله محتاج اولمقنیزین قولایقله آندن افعال اختیاریه صادر اولور . لسانغزده بوکا (خوی) دینور ،

اگر بوصورت راسخدن عقلاً و شرعاً ممدوح افعال و احوال جمیله صادر اولورسه مصدر اولان ایشته اوصورتیه (خلق حسن) دینور .

واگر صورت مذکورده دن افعال قیجهم صادر اولورسه اکاده (خلق سیی) تسمیه اولنور .

دینک اولیورکه : قوه عقلیه ، قوه غضبیه ، قوه شهویه نك و برده بونلک اوره سنده بولنان قوه عدلک اعتدال تناسب و صلاحی ایله حسن خلق حصوله کلور .

قوه عقلیه نك صلاحی : اقوالده صدق ایله کذبک اعتقادانده حق ایله باطلک ، افدالده جیل ایله قیجک اوره سنده که فرقی مع السهوله ادراک ایتمکله حاصل اولورکه بونک نتیجه و ثمره سنه (حکمت) دینور . حکمت بتون اخلاق حسنه نك راسیدر .

قوه غضبیه نك صلاحی : نفسک انبساط و انقباضی مقتضای حکمت اوزره اولغله حصوله کلورکه بونک ثمره سیده (شجاعت) در .

قوه شهویه نك صلاحی : قوه مذکورده بی عقل و شرعک اشارت و مراقبه سی تحتنده بولندیرمقاله حاصل اولورکه بونک ثمره سیده (عفت) در .

قوای مذکورده بیننده بولنان قوه عدل ایسه : قوه شهویه ایله قوه غضبیه بی عقل و شرعک مراقبه و اتاری آلتنده ضبط ایدوب آنری مقتضای حکمت اوزره حمل

سوزلی میزان شرع و عقل ایله طارنوب سوللی ، - کرچه قدرت صمدانیه سببیه واقع اولماسنه احتمال ویریه بیلیر . سده - کرامت اولیانک معجزه دن فضله اولهمیه جنی اعتباریه مبالغه اولدیفته حکم اولنان بعض مصللاری مثلاً بیک آی بر چکه کمیکله حماره ایدن - اسخی خاطر لایه مدینف - بر آدمک حکایاتی کچی هیچ براساس شرعییه مستند اولمیان صاحمه لری سولیکدن چکنملیدر . خلاصه واعظ افندیلرک اتخاذ ایده چکی مسلك - دینه و اخلاقه خدمت ایده چک بعض حکایه لردن ماعدا - خرافات عنوانه لایق مصللردن ممکن مرتبه توقی ایله ناسه اکلاویه بیلچکی اچیق بر لسان ایله مسائل اعتقادیه و اخلاق و اداب اسلامیه بی تفهیم ایتمک ، ثروت ملیه نك تربیدی یولارنی کوسترمک ، سلامت ملک و ملت ایچون عناصر مختلفه نك حسن و امزاج ایتسی حقنده تشویقانده بولمقدردر .

محمد شکری

مدنیت شرعیه ، ترقیات دینیّه

[اخلاق]

انسان جسد ایله روحدن مرکبدر . روح جسده تعلق و آنی تدبیر ایتمکده اوچ قوته محتاجدر : بری تدبیر بدنی تعقلده محتاج اولدی قوه عقلیه ، دیکری بدنه ملایم و نافع اوله جق شیرلی جذب ایتمکده محتاج بولندیبی قوه شهویه ، او بریده بدنه مضر اوله جق شیرلی دفع ایچون محتاج اولدینی قوه غضبیه در .

قوای مذکورده دن هر رینک افراط ، تفریط ، وسط نامرلیله اوچ جهتی واردر .

شوخالده اوچی اوچه ضرب ایله تطقوز قسم حاصل اولورکه ایشته بولنردن هر رینک وسط درجه سی اخلاق فاضله نك ، افراط و تفریط طرفلاری ده اخلاق رذیله نك اساس و منشایدر .

خاق ایله خلق بر لکده استعمال اولنور ایکی عبارده در